

Πλοῖον Ἀγγαμιτικόν.

Πολλάκις ἔχουσι μῆκος πεντήκοντα ποδῶν καὶ πλέουσι κατὰ τοῦ ἀνέμου μὴ ροβοῦμενα ἢ ἀνατραπῶσι, διότι δύο ἢ καὶ τρεῖς ναῦται, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς σφοδρότητος αὐτοῦ, καθήμενοι ἐπὶ ξύλου μακροῦ ἐξέχοντος τῆς μιᾶς τῶν πλευρῶν, ἀντιζυγίζουσι τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΠΕΡΙ ΤΑΡΙΧΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

παρὰ τοῖς Ἰνδοαμερικανοῖς.

—ooo—

Ὁ Κ. Ἀλβάρος Ρεΐνοςος ὑπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Παρισίαις Αὐτοκρατορικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν περίεργον διατριβὴν περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἰνδοαμερικανῶν ταριχεύσεως τῶν νεκρῶν· τούτης σύντομον περίληψιν ἢ μᾶλλον τεμάχιον ἐρανισθέντα τὰ πλεῖστα ἐξ ἀνεκδότων χειρογράφων σωζομένων ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Μαδρίτης, δημοσιεύομεν καὶ ἡμεῖς.

Ἐν πρώτοις παρατηρεῖ ὁ Κ. Ρεΐνοςος ὅτι οἱ

λαοὶ οὗτοι συνειθίζουσι νὰ ταριχεύωσι τοὺς νεκροὺς κατὰ τρεῖς τρόπους, δηλονότι, διὰ τῆς κυρίως ταριχεύσεως, διὰ τῆς ἀποξηράνσεως, καὶ διὰ τῆς ἐντέχνου τρόπου τινὰ πληρώσεως. Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου τρόπου τῆς διατηρήσεως τῶν νεκρῶν λέγει ὁ Λας-Κάσας ἐν τῷ χειρογράφῳ αὐτοῦ συγγράμματι «Apologetica Historia de las Indias» τῷ σωζομένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Μαδρίτῃ Ἱστορικῆς Ἀκαδημίας, ὅτι ἐν τινι κομποπόλει τῆς ἐπαρχίας Κάλα ὑπῆρχεν εὐρύχωρον καὶ ὑψίροφον οἶκημα ἐκ ξύλων κατασκευασμένον, καὶ στέγην ἔχον ἐξ ἀχύρων, μίαν δὲ θύραν καὶ τέσσαρα παράθυρα. Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐκρέματο ξύλινος καὶ πλατεῖα θέσις, ἐκτεινωμένη ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην πλευράν, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔκειντο κατὰ τάξιν τεθειμένα διάφορα ἀνθρώπινα πτώματα. Ἡ διατήρησις δὲ αὐτῶν ἐγένετο οὕτω πως· Ἐγεμίζετο τὸ δέρμα μὲ τέφραν, εἰς δὲ προσέθετον τὸ ἀπεικόνισμα τοῦ νεκροῦ κατὰ φυσικὴν ἀναλογίαν κατασκευασμένον καὶ ἀκριβῶς ὅλους τοὺς φυσιογνωμικοὺς χαρακτῆρας παριστάνων τοσοῦτω ἐπιτηδεύει, ὥστε τὰ πτώματα ἐφαίνοντο μᾶλλον ζῶντες ἄνθρωποι· τὰ δὲ ἀπεικονίσματα ἐγίνοντο ἐκ κηροῦ ἐντέχνως κατεργασμένα. Ὁ δὲ Λαφίτανος ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Mœurs des sauvages américains, Paris, 1724; t. 11. p. 389 λέγει ταῦτα· «Λαοὶ

τινες τῆς Βορείου Ἀμερικῆς διατηροῦσι τοὺς νεκροὺς κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· ἀφοῦ πρῶτον διασπαράξωσι τὸ σῶμα ἐπὶ τῶν νῶτων καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς ράχους, ἐκδέρουν ἐπιτηδείως τὸ πτώμα, καὶ ἀποχωρίζουσι τὰς σάρκας ἀπὸ τῶν ὀστέων χωρὶς νὰ βλάψωσι τοὺς συνδέσμους ἵνα μὲν ἀκέραιος ὁ σκελετός, καὶ ἀφοῦ ἀποξηράνωσι τοῦτον ἐντελῶς, τὸν εἰσάγουσιν ἐκ νέου εἰς τὸ ἀποκεχωρισμένον σῶμα προπαρασκευασθέν ἤδη· τότε ράπτουσι τὰ κοπὲν μέρη καὶ συμπληροῦσι τὰ κενὰ διὰ λεπτοτάτης ἀμμου. Περὶ δὲ τῆς ταριχεύσεως ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ τοῦ Αὐγουστίνου Ζαράτου πονήματι τῷ ἐπιγραφομένῳ *Historia del Peni*, t. III p. 4 καὶ 5 τὰ ἐξῆς· « Εἰς τὴν Περουβίαν ἕκκιον πρὸ τῶν εἰδύλων ξύλον εὐοσμον· ἐὰν δὲ ἀπεσπᾶτο ἐκ τοῦ ξύλου τούτου ὁ φλοιός, ἀπεστάλαξε ῥευστὴν ἔχον δριμυτάτην καὶ ἀνυπόφορον ὀσμὴν. Τὰ διὰ τοῦ ῥευστοῦ τούτου ταριχευθέντα πτώματα ποτὲ δὲν ἐφθίροντο, συνειθίζαν δὲ ἐνίοτε νὰ φυλάττωσιν αὐτὰ εἰς τοὺς νεοὺς. » Αναφέρει καὶ ὁ Ὀνδεγάρδος ὅτι εἰς Κύσκον εὐρέθη τεταριχευμένος καὶ ὁ νεκρὸς τοῦ πρώτου κυριάρχου καὶ κατακτητοῦ τῆς χώρας· διατηρεῖτο δὲ κάλλιστα μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατακτήσεως, ἤτοι περὶ τὰ 300 ἔτη. Τεταριχευμένοι ὡσαύτως εὐρέθησαν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου, καὶ οἱ νεκροὶ τοῦ Ἰγγου Ἰουπάγγα καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Περὶ δὲ τῆς ἀποξηράνσεως τῶν νεκρῶν ἀναγινώσκωμεν ἐν τοῖς χειρογράφοις συγγράμμασι τοῦ Λακκάσας τὰ ἐξῆς· « Ἀφοῦ μυρολογήσωσι τὸν ἀποβιώσαντα, περιτταλίσσουσιν αὐτὸν μὲ ἐραπλώματα βαμβάκινα καὶ τὸν δένουσι μὲ σχοινίαν, εἶτα θέτουσιν αὐτὸν ἐπὶ ἐσχάρας ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνάπτουσι μικρὸν πῦρ ὅπως ἐξατμισθῶσι τὰ ὑγρά, καὶ οὕτω κατ' ὀλίγον ἀποξηραίνουσιν ἐντελῶς αὐτόν. Αἱ ἐσχάραι σύγκεινται ἐκ χονδρῶν καλαμῶν . . . Εἰς δὲ Ποπαῦνον, ἀντὶ νὰ θέσωσι τὸν νεκρὸν ἐπὶ ἐσχάρας, τὸν κρατοῦσι μετέωρον διὰ τινος αἰώρας κειμένης ἄνω μικροῦ πυρός. Καὶ ἀλλαχοῦ βεβαίως ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ὅτι εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τῆς Κομάγρης ὑπῆρχεν εὐρύχωρον δωμάτιον ἐμπεριέχον διάφορα ἀπεξηραμμένα πτώματα, κρεμάμενα ἀπὸ τῆς ὀροῦς διὰ βαμβάκινων χορδῶν, καὶ κεκαλυμμένα διὰ βαμβάκινων ὠσπύτως ἀλλὰ πολυτίμων καλυμμάτων, πεποικιλμένων χρυσῷ καὶ τιμαλφῆσι λίθοις καὶ μαργαρίταις. Ἦσαν δὲ οἱ νεκροὶ τῶν προγόνων τοῦ βασιλέως οὗς ἐθεώρουν ὡς ἐφεστίους θεοῦς.

Περὶ τῆς δι' ἀποξηράνσεως διατηρήσεως τῶν νεκρῶν πραγματεύεται καὶ ὁ Ὀβιέδος καὶ ὁ Λόπεζ Δε Γομάρα.

Ι. ΛΕ-ΚΗΓΑΛΑΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΡΑΗ.

(Βλέπ. φολ. 182. σελ. 382.)

—εφεφε—

Τιμιώτατοι δημογέροντες καὶ προσητάεις
τῆς νήσου Ἰδρας.

Ἐως τὴν ὥραν ταύτην δὲν ἐτόλμησα νὰ σᾶς γράψω, μ' ὅλον ὅτι καὶ ἀφορμὴν εὐλογον καὶ πολλὴν ἐπιθυμίαν εἶχα νὰ σᾶς παρακαλέσω, ὡς ἀδελφὸς ἀδελφούς, νὰ δείξετε καὶ σεῖς ὅτι εἴσθε γνήσια τέκνα τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ πληροπορήσετε ὅλους τοὺς ὁμογενεῖς ὅτι ἡ θεῖα πρόνοια ἐρέχουσα τὰς εὐλογίας τῆς εἰς τὸ νησίον τῆς Ἰδρας δὲν τὰς ἐβρεξεν εἰς ψυχὰς ἀχαρίστων. Δὲν σᾶς ἐγχοῦσα λέγω περὶ τούτου, πρῶτον, διότι ἀπ' ὅσα εἶπα εἰς τῶσους κατὰ καιρὸν ἐπιδημήσαντας ἐδῶ συμπατριώτας σας, καὶ ἀπ' ὅσα ἔπειτα ἀλλοχόθεν ἔμαθα περὶ τῆς προθυμίας σας νὰ συνδράμετε καὶ σεῖς εἰς τὴν ἰατρειάν τῆς ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀπαιδευσίαν καταπληγωμένης κοινῆς μητρὸς καὶ πατρίδος μας, τῆς Ἑλλάδος, ἤλπιζα ν' ἀκούσω ματ' ὀλίγον πολλὰ καὶ μεγάλα ἄξια τῆς προθυμίας σας κατορθώματα.

Ἀλλὰ, φίλοι καὶ ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, συγχωρήσατε νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ μὲ λύπην τῆς ψυχῆς μου, ὅτι δὲν ἴδα ἀκόμη ὅσα ἤλπιζα παρὰ τῶν Ἰδριωτῶν τὴν προθυμίαν· βλέπω τὴν κοινὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ καλὰ κίνησιν, ὥστε καὶ μικρὰ καὶ πτωχὰ πόλεις αὐτῆς ζητοῦν διδασκάλους, καὶ συγκροτοῦν σχολεῖα ἐκ τοῦ ὑστερήματος, καὶ μόνον τὴν πλουσίαν Ἰδραν ἀκίνητον ἀκόμη μὲ τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν ὁ Θεὸς περισσεύμα. Πόθεν τοῦτο; ὄχι βέβαια ἀπὸ ἔλλειψιν ἀγάπης εἰς τὴν κοινὴν μας μητέρα, ὄχι ἀπὸ ἀδιαφορίαν εἰς ὅσα πάσχει ἡ Ἑλλάς, καὶ τῶν ὁποίων ἄλλο ἰατρικὸν παρὰ τὴν παιδείαν οὐτ' εὐρίσκεται, οὔτε θέλει ποτ' εὐρεθῆ· μὴ γένοιτο! Ἄλλο τι λοιπὸν ἐμπόδιον σᾶς ἔστησε τὴν εἰς τὰ καλὰ προθυμίαν, καὶ κινδυνεύει νὰ καταστήσῃ εἰς τὰς χεῖρας σας ἀχρηστον τὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς σᾶς ἐχάρισε, διὰ νὰ σᾶς ὠφελήσῃ καὶ νὰ σᾶς δοξάσῃ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο· σεῖς μόνον τὸ γνωρίζετε, καὶ σεῖς μόνον χρεωστεῖτε νὰ τὸ σηκώσετε ἀπὸ τὴν μέσην, ὡς σκάνδαλον τοῦ πονηροῦ, ὅστις βισκαίνει καὶ φθανεῖ τὴν εὐτυχίαν σας.

Πλοῦτον, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, δὲν εἶναι τόσον δύσκολον ν' ἀποκτήσῃ τις· ἀλλ' ἐκεῖνοι μόνον ἐδειξαν ὅτι εἶναι ἄξιοι πλοῦτου ὅσοι ἀπέκτησαν ὁμοῦ καὶ τὴν γνώσιν νὰ τὸν μεταχειρισθῶσι καὶ νὰ τὸν φυλάξωσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους των. Καὶ τὸν φυλάττουσιν ὄχι ὅσοι τὸν κλείουσι εἰς τὰς κιβωτούς, ἀλλ' ὅσοι τὸν ἀσφαλιζοῦσι μὲ τὴν παιδείαν· χωρὶς αὐτὴν καὶ αὐτοὶ τοῦ Κροίσου οἱ θησαυροὶ εὐκόλως σκορπιζονται, ἀφίνοντες τὸν ἀπαιδευτὸν αὐτῶν οἰκονόμον καὶ τοὺς ἀπογόνους του εἰς πτωχείαν καὶ καταφρόνησιν· μόνη ἀληθὴς κιβωτός καὶ μόνον